

**Hĺbkové ex post hodnotenie vybraných regulácií
pôsobiacich v podnikateľskom prostredí - formulár**

Spracovateľ: Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, odbor zlepšovania podnikateľského prostredia

Gestor/gestori právneho predpisu: Ministerstvo financií Slovenskej republiky

Názov právneho predpisu/právnych predpisov: Zákon č. 492/2009 Z. z. o platobných službách (ďalej ako „zákon č. 492/2009 Z. z.“)

Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej ako „zákon č. 461/2003 Z. z.“)

Lokalizácia: § 33 ods. 1 zákona č. 492/2009 Z. z. a § 117 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z.

Účinnosť: 01.01.2016 (§ 33 ods. 1) a 01.06.2022 (§ 117 ods. 3)

Regulácia, ktorá je predmetom ex post hodnotenia: Regulácia č. 48

Nedostatočná výpovedná lehota

Špecifikácia¹:

- Internetový odkaz na legislatívny proces hodnoteného právneho predpisu na portáli Slov-Lex:
- Internetový odkaz na číslo parlamentnej tlače hodnoteného právneho predpisu:
<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=5679> - zákon č. 492/2009 Z. z.
<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=8463> - zákon č. 461/2003 Z. z.

Hĺbkové ex post hodnotenie:

- ☐ regulácie/regulácií jedného právneho predpisu
- ☒ navzájom súvisiacich regulácií vo viacerých právnych predpisoch

¹ Informácie sa neuvádzajú, ak bola hodnotená úprava predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015. Pred týmto dátumom neexistovala povinnosť vypracovať Analýzu vplyvov na podnikateľské prostredie.

9.1 Základné informácie k hodnotenej regulácii

9.1.1 Opis regulácie a jej pôsobenia:
Vládnym návrhom zákona č. 492/2009 Z. z. bola v roku 2009 zavedená maximálna 30-dňová zákonná lehota na vysporiadanie platieb. Táto regulácia stanovuje, že v rámcovej zmluve medzi používateľom platobných služieb a platobnou inštitúciou možno dohodnúť výpovednú lehotu, ktorá nesmie byť dlhšia ako jeden mesiac. Ak výpovedná lehota nie je dohodnutá, používateľ môže vypovedať rámcovú zmluvu okamžite. Táto lehota začína plynúť odo dňa doručenia žiadosti o presun platobného účtu odovzdávajúcemu poskytovateľovi služieb, najmä pri zrušení platobného účtu. Banky poskytujú debetné a platobné karty (a iné platobné prostriedky) v zmysle medzinárodných schém kartových spoločností zabezpečujúcich globálne podmienky fungovania, pričom tieto obsahujú lehotu výpovede odlišným spôsobom. V prípade, ak klient spraví off-line transakciu posledný deň presunu účtu, dodržanie lehoty a vysporiadanie prostriedkov môže spôsobiť komplikácie. Problém sa výrazne prejavuje aj pri presune účtu, na ktorý sa posielajú dôchodkové dávky v zmysle príslušných predpisov. Banky tvrdia, že takáto výpovedná lehota je príliš krátka na to, aby mohli efektívne spracovať administratívne a technické procesy spojené s ukončením zmluvy a presunom platobných účtov. Dôsledkom je zvýšená záťaž na banky, čo môže negatívne ovplyvniť ich schopnosť poskytovať kvalitné služby. Toto opatrenie má podporovať mobilitu klientov tým, že im umožňuje ukončiť rámcovú zmluvu bez poplatkov po uplynutí jedného roka, a v ostatných prípadoch musia byť poplatky primerané a zodpovedať skutočným nákladom spojeným s presunom účtu.
9.1.2 Znenie podnetu z podnikateľského prostredia (ak je k dispozícii)
30-dňová zákonná lehota na vysporiadanie platieb je z pohľadu dotknutých subjektov príliš krátka. Banky poskytujú debetné a platobné karty podľa medzinárodných schém kartových spoločností, ktoré majú odlišnú lehotu výpovede. Tento konflikt znevýhodňuje banky, pretože nemajú možnosť ovplyvniť pravidlá medzinárodných kartových schém. Dôsledkom môžu byť zvýšené náklady, riziko finančných strát a komplikácie v procese vysporiadania. Problém sa výrazne prejavuje pri presune účtu, na ktorý sa posielajú dôchodkové dávky v zmysle príslušných predpisov. Alternatívne skrátenie 3 mesačných lehôt, ktorými disponuje Sociálna poisťovňa môže viaceré komplikácie odstrániť. Úprava lehoty v zákone by zabezpečila lepšie zosúladenie s medzinárodnými pravidlami a znížila by riziká pre banky. Predmetom ex post hodnotenia má byť prehodnotenie dĺžky lehoty.
9.1.3 Identifikácia dotknutých subjektov:
Ex ante: K 23.3.2015 ▪ Banky a pobočky zahraničných bánk - 27 Ex post: K 28.10.2024 ▪ Banky a pobočky zahraničných bánk - 22
9.1.4 Identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie z ex ante fázy (ak bola vykonaná):
V ex ante fáze bola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, avšak pre hodnotenú reguláciu nebol identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie.

9.2 Vyčíslenie dopadu na podnikateľské prostredie – porovnanie predpokladaných (ex ante) a skutočných (ex post) nákladov právneho predpisu²

Tabuľka č. 1: Výpočet skutočných vplyvov regulácie/regulácií (ex post) a ich porovnanie s predpokladanými vplyvmi (ex ante) (údaje sú uvedené po vyplnení Kalkulačky nákladov podnikateľského prostredia pre ex post hodnotenie uvedenú v prílohe č. 9b jednotnej metodiky):

EX POST								EX ANTE ³	EX POST – EX ANTE
Poradové číslo regulácie	Stručný a zrozumiteľný opis regulácie	Lokalizácia	Účinnosť právneho predpisu / regulácie	Kategória dotk. subjektov	Počet subjektov v dotk. kategórii	Náklady na 1 podnik. v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Rozdiel v nákladoch na kategóriu dotk. subjektov v €
48	Nedostatočná výpovedná lehota	§ 33 ods. 1 § 117 ods. 3	1.1.2016 1.6.2022	banky a pobočky zahraničných bánk	22	-	-	-	-

² Kalkulácia nákladov sa uvádza pre každé hodnotené ustanovenie právneho predpisu, v prípade kalkulácie pre celý právny predpis ako celok je táto skutočnosť uvedená v lokalizácii.

³ Ex ante časť sa nevypĺňa, ak je regulácia zaradená do Registra ex post podľa bodu 10.3. písm. d) jednotnej metodiky a jej hodnotená úprava bola predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015.

Doplňujúce informácie k spôsobu výpočtu vplyvov jednotlivých regulácií na náklady podnikateľského prostredia a vysvetlenie rozdielu kvantifikácií ex post a ex ante

9.2.1 Spôsob vypočítania vplyvov na podnikateľské prostredie:
Ex ante náklady: ▪ Ex ante náklady neboli kalkulované z dôvodu charakteru regulácie.
Ex post náklady: ▪ Krátka zákonná lehota na vysporiadanie platieb pri presune účtu spôsobuje bankám rôzne druhy nákladov. Banky musia vykonávať manuálne zásahy a úpravy procesov, čo zvyšuje ich prevádzkové náklady. Konflikty s medzinárodnými kartovými schémami, ktoré majú dlhšie vysporiadacie lehoty, vedú k ďalším administratívnym a softvérovým úpravám, čím sa zvyšuje finančná záťaž. Riziko finančných strát, spojené s nesplnením pravidiel týchto schém, môže byť kryté drahším poistením, zatiaľ čo komplikácie pri presune účtu môžu poškodiť reputáciu banky a viesť k strate klientov. Tieto faktory spolu predstavujú významnú záťaž, ktorá ovplyvňuje efektivitu a stabilitu bánk.
9.2.2 Zdroj početnosti (vrátane internetového odkazu na konkrétne štatistiky, ak sú dostupné na internete):
Zdrojom početnosti pre zistenie počtu dotknutých subjektov z predmetnej oblasti bolo webové sídlo Národnej banky Slovenska. Odkaz na internetovú stránku: https://subjekty.nbs.sk/?s=930
9.2.3 Dôvod rozdielu medzi predpokladanými nákladmi regulácie (ex ante) a zistenými skutočnými nákladmi (ex post) (ak vznikol):
Rozdiel nákladov nevznikol z dôvodu, že ide o reguláciu, ktorú nie je možné kvantitatívne posúdiť.
9.2.4 Dôvod vzniku nepredpokladaných nákladov v ex ante fáze:
Ku vzniku nákladov, ktoré neboli predpokladané v ex ante fáze, nedošlo.

9.3 Ex post konzultácie s podnikateľskými subjektami a gestorom právneho predpisu

9.3.1 Účastníci, forma, termíny a časový rozsah ex post konzultácií:

GESTOR PRÁVNEHO PREDPISU – Zúčastnení zástupcovia: Ministerstvo financií Slovenskej republiky, sekcia finančného trhu, odbor bankovníctva (ďalej ako „MF SR“ alebo „gestor“).

PODNIKATELSKÉ SUBJEKTY:

Cielené konzultácie:

Oslovené subjekty (obchodné meno, IČO):

Slovenská banková asociácia, 30813182 (ďalej ako „SBA“)

Zúčastnené subjekty:

Áno ☒ Nie ☐

Forma a termín vykonania konzultácií:

Oslovené subjekty:

SBA

Forma:

osobne/online ☒ dotazník/e-mail ☐

Dátum vykonania:

1.10.2024

Verejné konzultácie:

Trvanie verejných konzultácií: od 3.9.2024 do 16.9.2024

Forma a termín vykonania konzultácií:

Do verejných konzultácií sa nezapojili žiadne ďalšie podnikateľské subjekty.

9.3.2 Vyjadrenie podnikateľských subjektov k regulácii:

- vznesené pripomienky voči zneniu regulácie,
- konkrétne problémy regulácie alebo prekážky, ktoré regulácia spôsobuje v praxi.

Slovenská banková asociácia považuje súčasnú zákonnú lehotu 30 dní na vysporiadanie platieb pri presune účtov za nepostačujúcu, najmä v prípadoch, keď ide o účty, na ktoré sú zasielané dôchodkové dávky alebo kde sú aktívne platobné karty. Tento nesúlad medzi zákonnou požiadavkou a lehotami medzinárodných kartových schém vytvára pre banky komplikácie, ktoré môžu vyústiť do zvýšených nákladov, potreby manuálnych zásahov a rizika finančných strát. Tieto výzvy sa prejavujú aj v tom, že banky nemajú možnosť upraviť lehoty vysporiadania v medzinárodných kartových pravidlách a musia riešiť procesné a administratívne rozdiely na vlastné náklady, čo zvyšuje prevádzkové riziká. V prípade, ak klient spraví off-line transakciu posledný deň presunu účtu, dodržanie lehoty a vysporiadanie prostriedkov môže spôsobiť komplikácie spojené s vymáhaním.

SBA zároveň upozorňuje, že táto situácia môže mať negatívny dopad aj na spotrebiteľov. Konkrétne v prípadoch, keď Sociálna poisťovňa vyžaduje minimálne 3 mesiace na aktualizáciu zmeny účtu, môže klient, ktorý presúva svoj účet, čeliť riziku dočasnej nedostupnosti finančných prostriedkov. V praxi by takýto klient mohol byť bez prístupu k dôchodkovým dávkam až na obdobie troch mesiacov, čo SBA považuje za nežiaduce a rizikové. Asociácia preto odporúča preskúmanie možnosti predĺženia zákonnej lehoty, aby sa zabezpečilo lepšie zosúladenie s medzinárodnými pravidlami a predišlo nepriaznivým dôsledkom pre klientov aj banky.

9.3.3 Vyjadrenie gestora k:

- dôvodu vzniku právneho predpisu/regulácie, opis problému, ktorý má riešiť,
- výsledku pôsobenia regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- plneniu cieľa regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- vzniku nepredvídateľných vplyvov (ak sa vyskytli),
- podnetu z podnikateľského prostredia,
- vzneseným pripomienkam podnikateľských subjektov k zneniu regulácie a pôsobeniu v praxi.

Ministerstvo financií SR objasňuje, že aktuálna 30-dňová výpovedná lehota, stanovená v § 33 ods. 1 zákona o platobných službách, je plnou transpozíciou smernice č. 2015/2366 o platobných službách na vnútornom trhu PSD2 (ďalej ako „smernica PSD2“). Táto smernica umožňuje členským štátom lehotu skrátiť, no nie predĺžiť, čím je zachovaný cieľ smernice – podpora mobility klientov a flexibilita pri ukončení rámcových zmlúv o platobných službách. Podľa smernice, klient má právo vypovedať zmluvu bez poplatkov po uplynutí jedného roka, pričom v ostatných prípadoch musia byť poplatky za vypovedanie zmluvy primerané a v súlade so skutočnými nákladmi na presun účtu.

MF SR upozorňuje, že zákon zároveň umožňuje, aby poskytovateľ platobných služieb a používateľ dohodli inú výpovednú lehotu. Ak však nie je dohoda dosiahnutá, platí 30-dňová lehota, ktorá je v súlade so zákonom a európskou smernicou.

9.3.4 Alternatívne riešenia z pohľadu podnikateľských subjektov:

- návrhy na zmeny v právnom predpise (úprava znenia/zrušenie regulácie),
- návrhy na úpravu aplikačnej praxe,
- príklady alternatívnych riešení alebo osvedčených postupov z iných krajín (dobrovoľné),
- očakávaná úspora nákladov v dôsledku úpravy/zrušenia regulácie (dobrovoľné).

Asociácia pôvodne navrhovala predĺženie 30-dňovej zákonnej lehoty na vysporiadanie platieb pri presune účtu. Dôvodom bolo zabezpečenie dostatočného času na spracovanie platieb realizovaných platobnými kartami, pre ktoré platí 30-dňová lehota podľa zákona č. 492/2009 Z. z. V praxi sa problém tiež prejavuje pri presune účtov, ak poberateľ dávky požiadava o zmenu spôsobu výplaty dávky, keďže podľa súčasného znenia § 117 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. Sociálna

poisťovňa je povinná vykonať túto zmenu najneskôr od splátky dávky splatnej v treťom kalendárnom mesiaci nasledujúcom po kalendárnom mesiaci, v ktorom bola žiadosť o zmenu spôsobu výplaty dávky doručená Sociálnej poisťovni.

Vzhľadom na to, že výpovedná lehota vyplýva priamo zo smernice PSD2 a nie je možné ju predĺžiť, asociácia ako alternatívne riešenie navrhuje upraviť lehoty Sociálnej poisťovne pri zmene účtu, napríklad zmenou ustanovenia v zákone č. 461/2003 Z. z. Skrátenie týchto lehôt by výrazne zmiernilo komplikácie a zabezpečilo plynulý presun dôchodkových dávok na nový účet klienta.

9.3.5 Vyjadrenie gestora k alternatívnym riešeniam:

Vzhľadom na to, že nie je možné predĺžiť 30-dňovú lehotu stanovenú na vysporiadanie platieb, keďže vyplýva z úplnej transpozície smernice PSD2, MF SR navrhuje preskúmať možnosť úprav v súvisiacich právnych predpisoch, napríklad v zákone č. 461/2003 Z. z., aby sa zamedzilo časovým kolíziám pri presune účtov, na ktoré prichádzajú dôchodkové dávky alebo iné pravidelné platby.

MF SR je zároveň otvorené ďalšej diskusii s cieľom nájsť také riešenie, ktoré by zabezpečilo bezproblémový proces presunu účtu a ochránilo spotrebiteľov pred prípadnými negatívnymi dôsledkami spojenými s aktuálnym nastavením lehôt.

9.4 Stanovisko spracovateľa k právnomu predpisu a jeho vplyvu na podnikateľské prostredie

9.4.1 Stanovisko k pôsobeniu právneho predpisu/regulácie na podnikateľské prostredie, k optimálnosti jej nastavenia a k optimálnosti nastavenia jej aplikačnej praxe:

Zákonná 30-dňová lehota na vysporiadanie platieb pri presune účtov podľa zákona o platobných službách má významné dopady na podnikateľské prostredie. Táto lehota, ktorá je plnou transpozíciou európskej smernice PSD2, stanovuje minimálne požiadavky na ochranu spotrebiteľov a podporu mobility klientov. Pre banky však vytvára výzvy, keďže medzinárodné kartové schémy často požadujú dlhšie lehoty na vysporiadanie platieb, čo vedie k zvýšeným nákladom, manuálnym zásahom a riziku finančných strát. Banky upozorňujú, že takýto nesúlad znevýhodňuje poskytovateľov platobných služieb, ktorí musia prispôbovať svoje procesy bez možnosti ovplyvniť pravidlá medzinárodných kartových spoločností.

Ministerstvo financií SR zdôrazňuje, že 30-dňová lehota je v súlade s cieľmi smernice PSD2 a nie je možné ju predĺžiť. Napriek tomu zákon umožňuje individuálne dohodnúť inú lehotu medzi klientom a bankou, čo môže pomôcť flexibilnejšiemu riešeniu. MF SR zároveň uznáva potrebu znížiť negatívne dopady na spotrebiteľov, najmä v prípadoch, kde dôchodkové dávky vyplácané Sociálnou poisťovňou vyžadujú aktualizáciu údajov až po troch mesiacoch.

9.4.2 Stanovisko k alternatívnym riešeniam, ktoré môžu zlepšiť podnikateľské prostredie:

Alternatívnym riešením, navrhnutým SBA, je upraviť lehoty stanovené Sociálnou poisťovňou na vykonanie zmien spôsobu výplaty dávok, aby sa zosúladiť so zákonnou 30-dňovou lehotou na presun účtov. Súčasná právna úprava zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení umožňuje Sociálnej poisťovni zrealizovať zmenu čísla účtu až po troch mesiacoch od doručenia žiadosti, čo spôsobuje časové kolízie, ktoré nepriaznivo ovplyvňujú nielen klientov, ale aj procesné operácie bánk. Skrátением tejto lehoty by sa zabezpečila plynulosť presunu účtov bez prerušenia výplaty dôchodkových dávok, čím by sa minimalizovali riziká časového nesúladu.

Ministerstvo financií SR konštatuje, že predĺženie 30-dňovej lehoty na vysporiadanie platieb nie je možné vzhľadom na povinnosť plnej transpozície smernice PSD2. Ministerstvo však podporuje otvorenie diskusie o možnostiach úprav v zákone č. 461/2003 Z. z., ktoré by zabezpečili lepšiu synchronizáciu medzi platobnými procesmi bánk a administratívnymi povinnosťami Sociálnej poisťovne. Týmto spôsobom by sa predišlo negatívnym dôsledkom na klientov a umožnilo efektívnejšie fungovanie celého systému, pričom by sa zachovali zásady ochrany spotrebiteľa a mobility klientov.

MH SR v neposlednom rade pre potrebu celkovej vyváženosti zhodnotenia tejto problematiky získalo aj vyjadrenie zástupcov Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej ako „MPSVaR“), ktoré má v gescii práve zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. MPSVaR považuje aktuálne stanovenú lehotu na zmenu účtu pre výplatu dôchodkov podľa § 117 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení za optimálnu vzhľadom na technologické a procesné obmedzenia Sociálnej poisťovne. Lehota zohľadňuje harmonogramy výplat dôchodkov, ktoré sú naviazané na technologické postupy a spracovanie žiadostí. Skrátением tejto lehoty o dva mesiace by bolo nevykonateľné a o jeden mesiac len čiastočne vykonateľné, pričom by vznikli značné prevádzkové ťažkosti, najmä v čase zvýšeného počtu žiadostí.

MPSVaR zdôrazňuje, že aktuálna lehota nemá za následok prerušenie výplaty dôchodkov. Prerušenie môže nastať iba v prípade, ak dôchodca zruší svoj pôvodný účet skôr, než je nová výplata zabezpečená. Sociálna poisťovňa pritom vždy informuje dôchodcu o termíne, od ktorého bude dôchodok vyplácaný na nový účet a odporúča ponechať pôvodný účet aktívny, až kým zmena nenadobudne účinnosť. Tento postup je navyše konzistentný s právnou úpravou v Českej republike, kde je stanovená rovnaká lehota na vykonanie zmeny účtu pre výplatu dôchodkov.

Hoci MPSVaR nepodporuje legislatívne skrátenie lehoty, Sociálna poisťovňa pracuje na zefektívnení procesov, vrátane automatizácie určitých úkonov, s cieľom vybavovať žiadosti čo

najrýchlejšie. Napriek týmto snahám je zachovanie súčasnej lehoty nevyhnutné pre zabezpečenie plynulého spracovania výplat a minimalizáciu prevádzkových rizík.

9.4.3 Odporúčenie spracovateľa:

☒ ponechať reguláciu ☐ upraviť reguláciu ☐ zrušiť reguláciu bez náhrady

☐ upraviť aplikačnú prax

9.4.4 Ak spracovateľ navrhuje reguláciu alebo aplikačnú prax upraviť, tak uvedie ako a akých právnych predpisov / ustanovení právnych predpisov (aj súvisiacich právnych predpisov) sa má úprava dotknúť:

Ministerstvo hospodárstva SR na základe vyjadrení Ministerstva financií SR a Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR konštatuje, že aktuálne nie je možné vyhovieť požiadavke Slovenskej bankovej asociácie na predĺženie lehoty 30 dní, keďže táto vyplýva z európskej smernice PSD2. Zároveň súčasné technologické a procesné limity na strane Sociálnej poisťovne neumožňujú skrátenie lehoty pri zmene účtu pre výplatu dôchodkov, čím sa uzatvára možnosť legislatívnych zmien v tejto oblasti.

9.5 Vyjadrenie gestora právneho predpisu k vykonanému hĺbkovému ex post hodnoteniu⁴

9.5.1 Pripomienky gestora právneho predpisu k procesu ex post hodnotenia:
Gestor právneho predpisu nemal pripomienky k procesu ex post hodnotenia.
9.5.2 Vyjadrenie gestora k obsahu stanoviska spracovateľa:
Gestor právneho predpisu sa k obsahu stanoviska spracovateľa nevyjadril

⁴ Časť 9.5 je v zmysle bodu 10.2. JM vyplnená v prípade, ak gestor právneho predpisu zaslal spracovateľovi vyjadrenie k vykonanému ex post hodnoteniu do 30 kalendárnych dní od ukončenia hĺbkového ex post hodnotenia